

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Aralık 2023

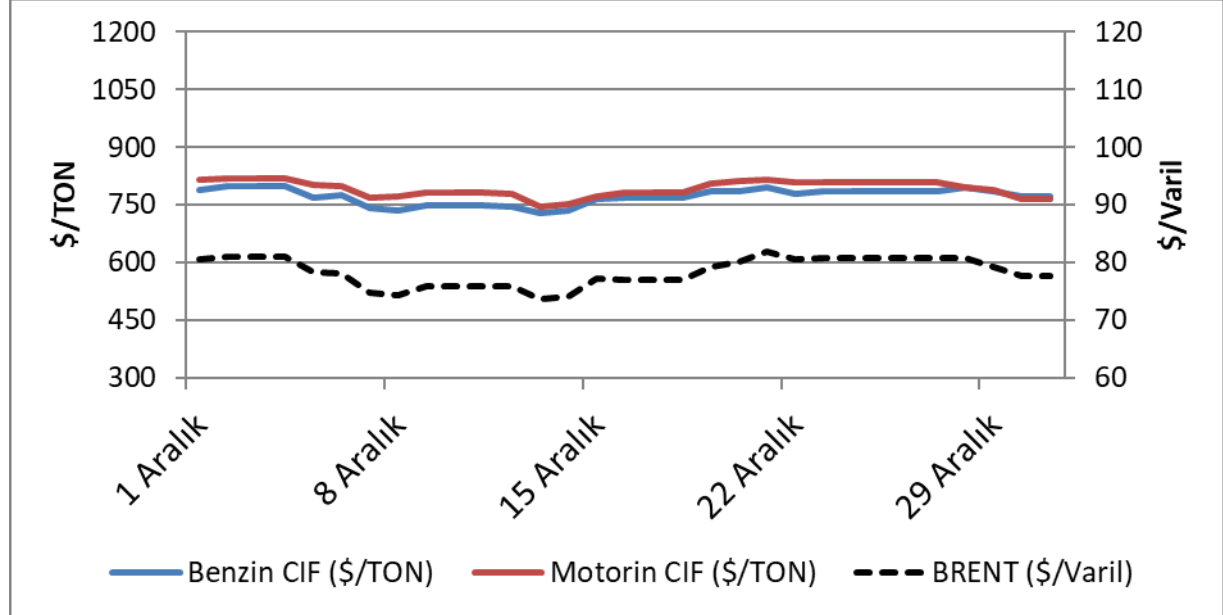
A. PETROL PİYASASI

1. Aralık Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

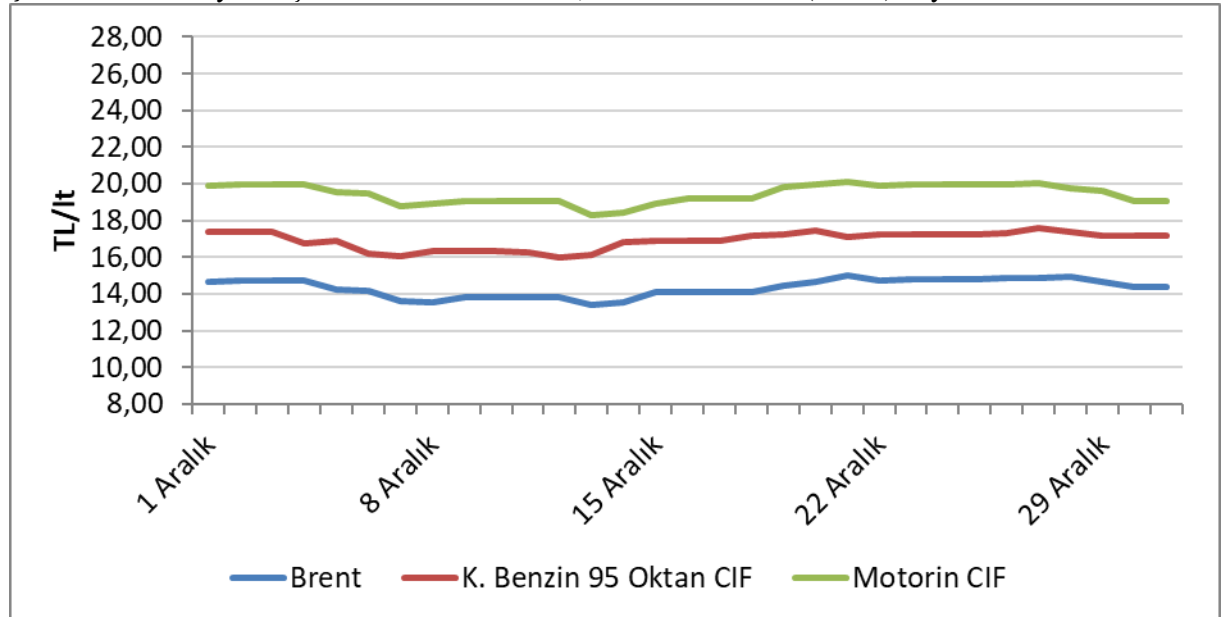
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

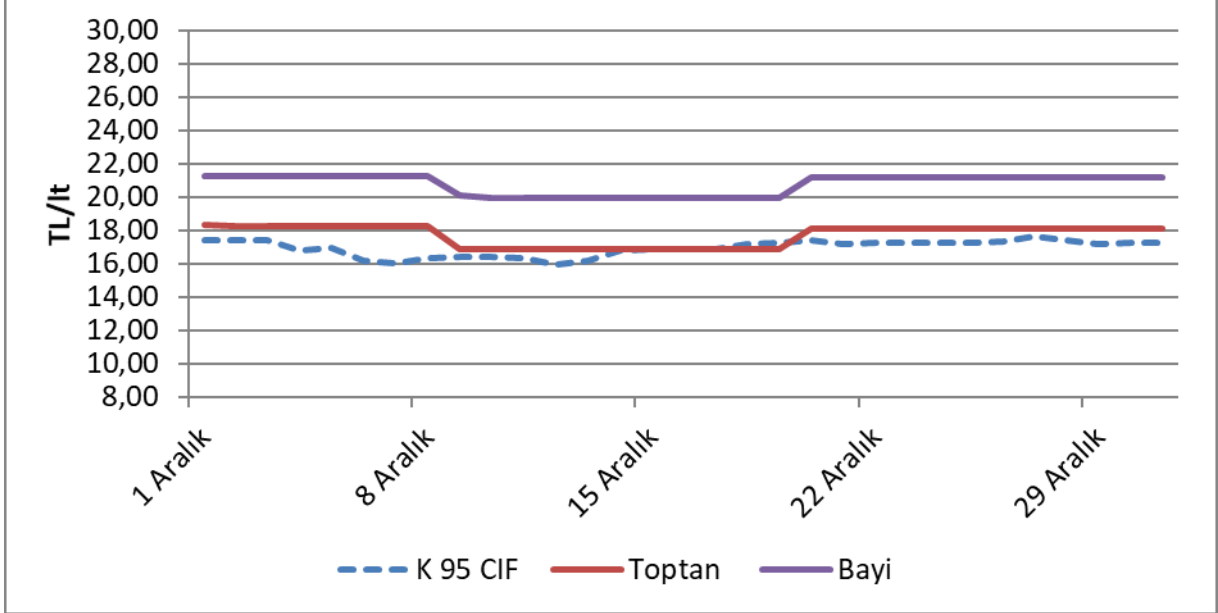

Yukarıdaki şekillerden anlaşılacağı üzere,benzin ve motorin fiyatlarında uluslararası piyasada Aralık ayı başında hafif düşüş seyri ile başlamış ve geri kalan ay boyunca biraz yükseldiği gözlenmiştir. Brent petrolün varil fiyatı ortalama 78,37 dolar civarında gerçekleştiği görülmektedir.

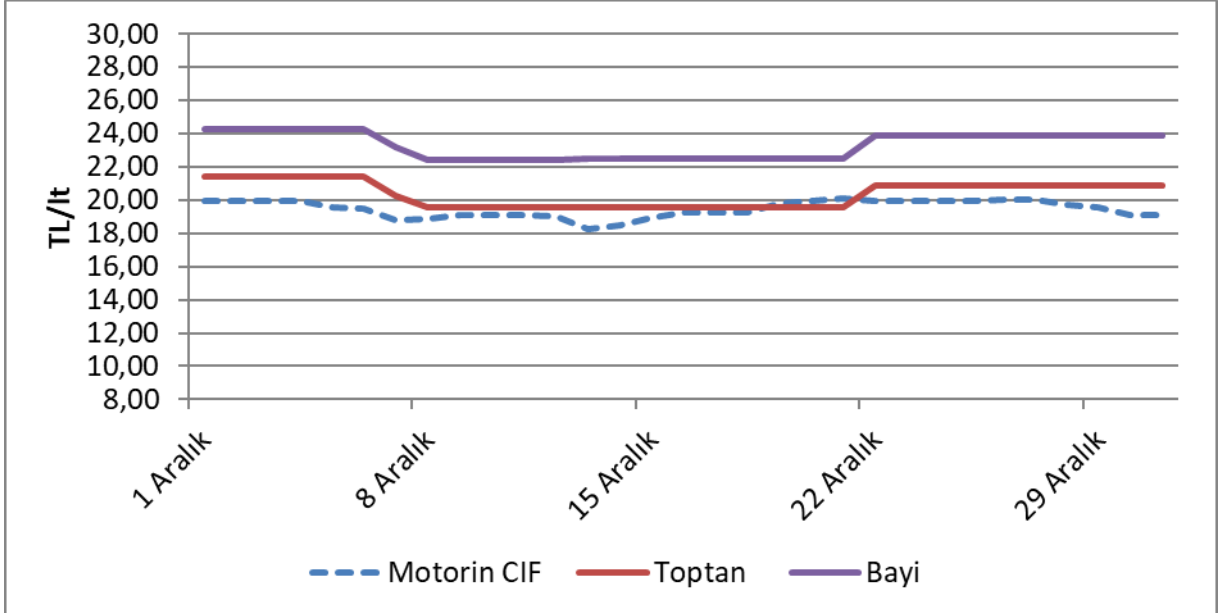
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Aralık ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4'te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Aralık ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 20,77 TL/lt ve motorin için 23,28 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Aralık Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Aralık ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

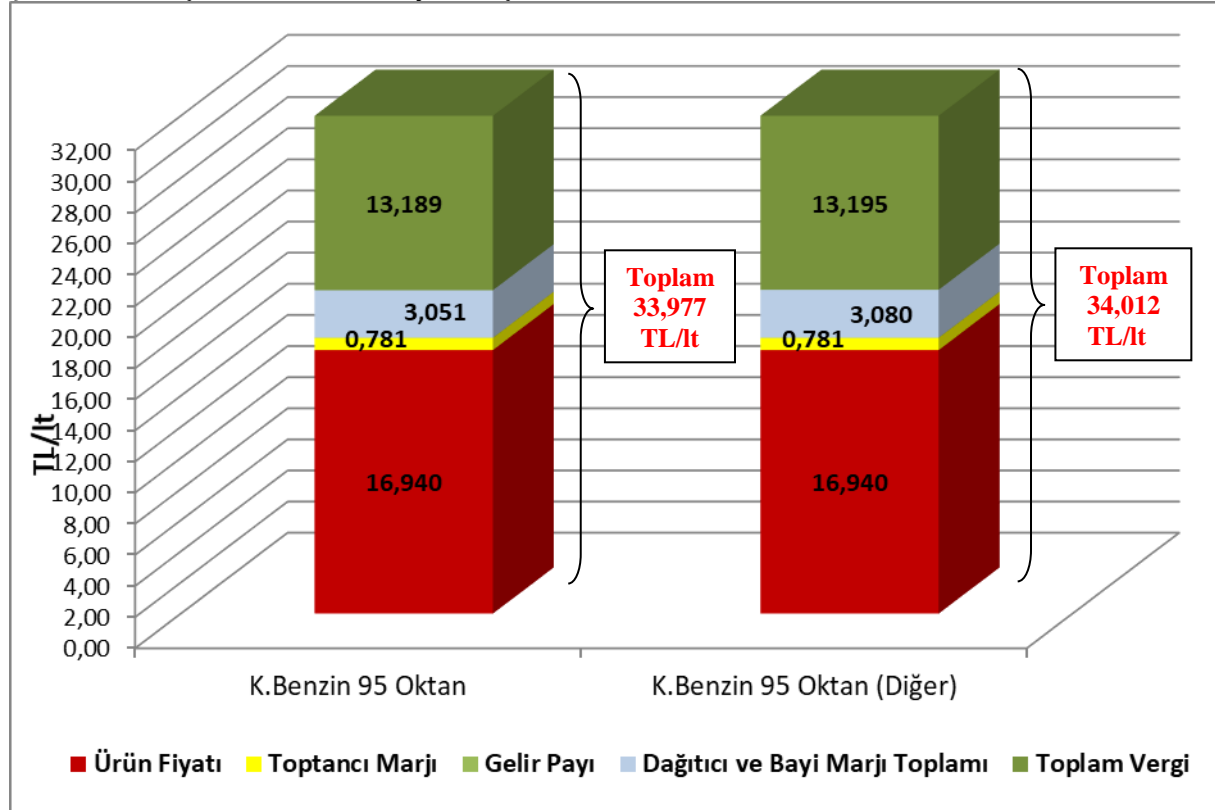
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Aralık	K.Benzin 95 Oktan	16,940	0,781	0,01596	3,051	13,189	33,977
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	16,940	0,781	0,01596	3,080	13,195	34,012
Kasım	K.Benzin 95 Oktan	17,565	0,737	0,01596	2,919	13,279	34,517
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	17,565	0,737	0,01596	2,972	13,290	34,580

Şekil-5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Aralık ayında ortalama olarak 33,977 TL/lt düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %38,87’lik kısmının vergi ve gelir payı, %49,85’lik kısmının ürün maliyeti ve %11,28’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

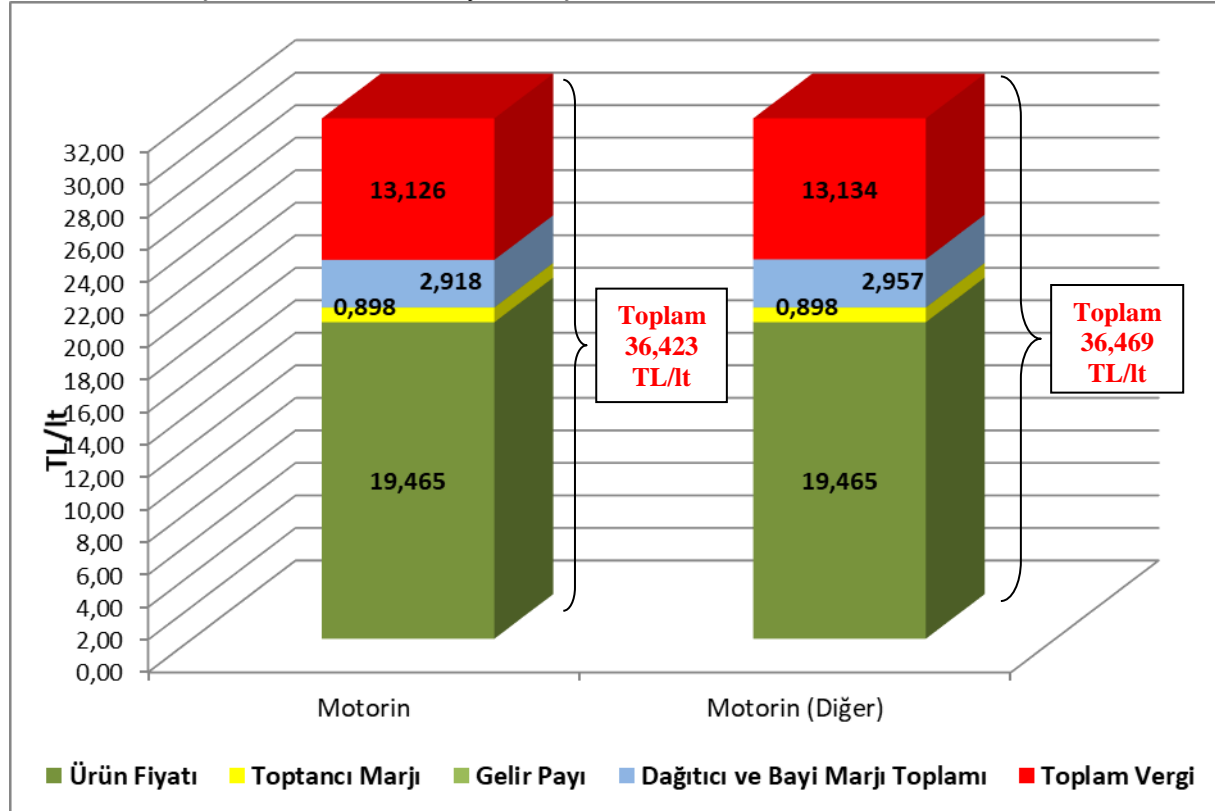
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Aralık	Motorin	19,465	0,898	0,01596	2,918	13,126	36,423
	Motorin (Diğer)	19,465	0,898	0,01596	2,957	13,134	36,469
Kasım	Motorin	20,405	1,108	0,01596	2,815	13,336	37,679
	Motorin (Diğer)	20,405	1,108	0,01596	2,853	13,343	37,725

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Aralık ayında ortalama olarak 36,423 TL/lit düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %36,08’lik kısmının vergi ve gelir payı, %53,44’lük kısmının ürün maliyeti, %10,48’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Aralık Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Hollanda	24,61	60,33	59,21
Finlandiya	23,58	57,62	59,07
İtalya	23,07	56,29	59,02
Yunanistan	24,05	57,92	58,47
Almanya	24,46	56,36	56,60
Malta	18,57	42,45	56,25
Fransa	25,63	57,04	55,06
İrlanda	24,74	54,83	54,89
Slovenya	20,86	46,18	54,83
Belçika	23,27	51,16	54,52
AB 27 Ortalaması	24,34	53,26	54,29
Danimarka	26,87	58,77	54,28
Avusturya	21,81	47,59	54,18
İsveç	24,03	52,34	54,09
Portekiz	24,04	52,09	53,86
Çek Cumhuriyeti	22,27	47,05	52,67
Letonya	24,07	50,60	52,44
Slovakya	23,30	48,62	52,09
Estonya	24,75	51,10	51,56
Hırvatistan	23,31	47,20	50,60
Lüksemburg	22,92	46,35	50,56
Litvanya	23,33	46,09	49,38
İspanya	25,59	49,08	47,86
Polonya	25,53	46,68	45,32
Bulgaristan	24,14	42,77	43,55
Macaristan	26,42	46,61	43,31
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	24,95	43,62	42,81
Romanya	24,22	42,30	42,74
Türkiye	20,77	33,977	38,87

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

4. AB ve Türkiye Aralık Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Aralık Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	17,52	38,33	54,30
İtalya	25,82	55,36	53,36
Belçika	26,95	55,61	51,54
Fransa	26,94	55,48	51,44
İrlanda	27,29	54,88	50,26
Slovenya	24,32	47,79	49,10
Almanya	28,03	53,91	48,00
Hollanda	28,72	54,84	47,64
AB 27 Ortalaması	27,66	52,47	47,28
Avusturya	27,15	51,10	46,86
Letonya	26,93	50,60	46,79
Portekiz	26,60	49,97	46,76
Danimarka	28,43	53,08	46,44
Finlandiya	32,50	60,36	46,15
Yunanistan	29,14	52,80	44,81
Çek Cumhuriyeti	26,56	47,71	44,34
Hırvatistan	28,42	50,69	43,93
Lüksemburg	27,17	47,27	42,53
Slovakya	28,07	48,80	42,48
İspanya	27,68	48,02	42,36
Litvanya	27,52	47,55	42,13
Polonya	27,73	47,87	42,07
Estonya	28,61	48,48	40,97
Bulgaristan	25,47	43,12	40,93
Macaristan	29,22	49,14	40,55
Romanya	27,56	45,18	39,00
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	29,34	47,75	38,57
İsveç	39,68	63,99	38,00
Türkiye	23,28	36,42	36,08

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları-Kurşunsuz Benzin- Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2023 yılı gelir payı 0,01596 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 7,5265 TL/lt	KDV oranı %20
Motorin Türleri için	ÖTV 7,0559 TL/lt	KDV oranı %20

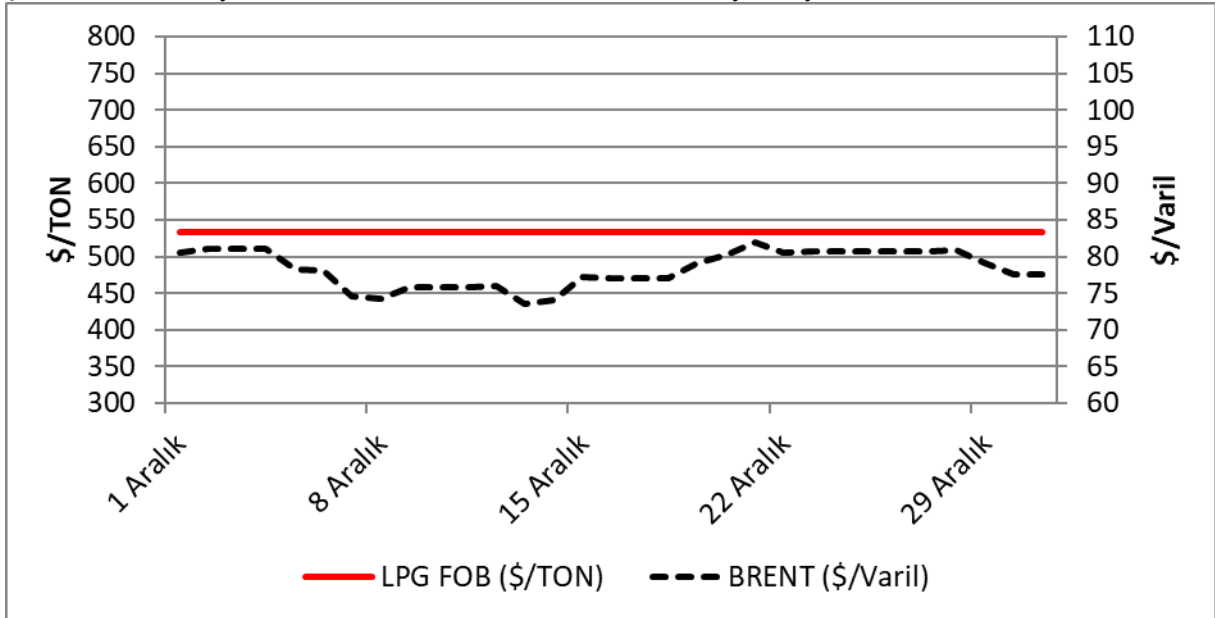
B. LPG PİYASASI

1. Aralık Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

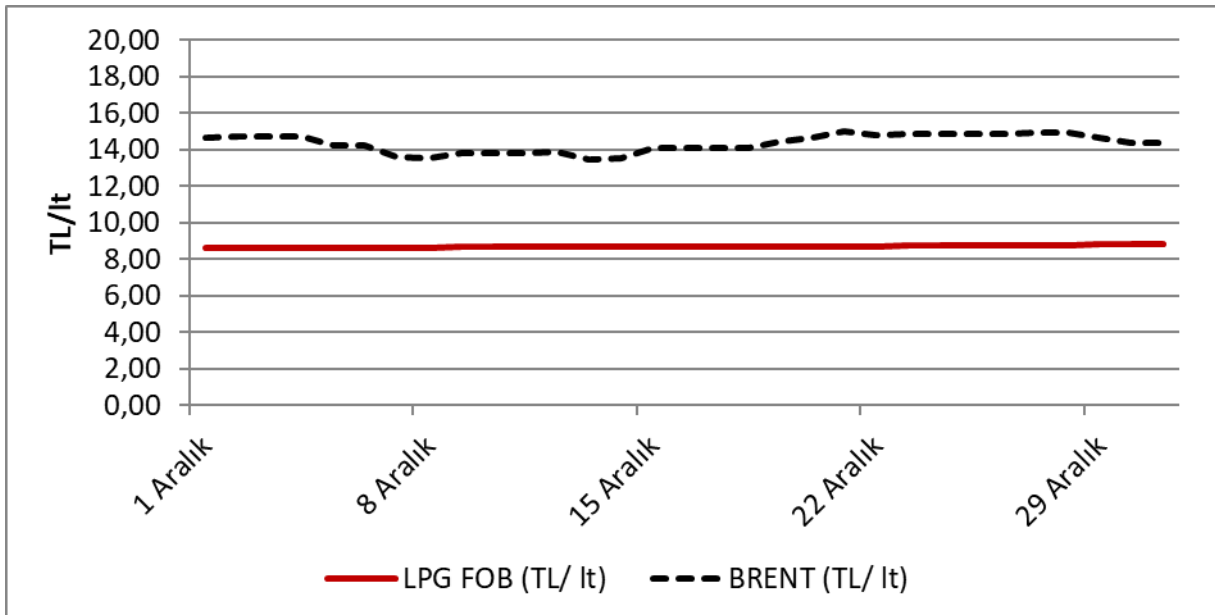
Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

Şekil-7: Aralık Ayı LPG (\$/Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Aralık Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

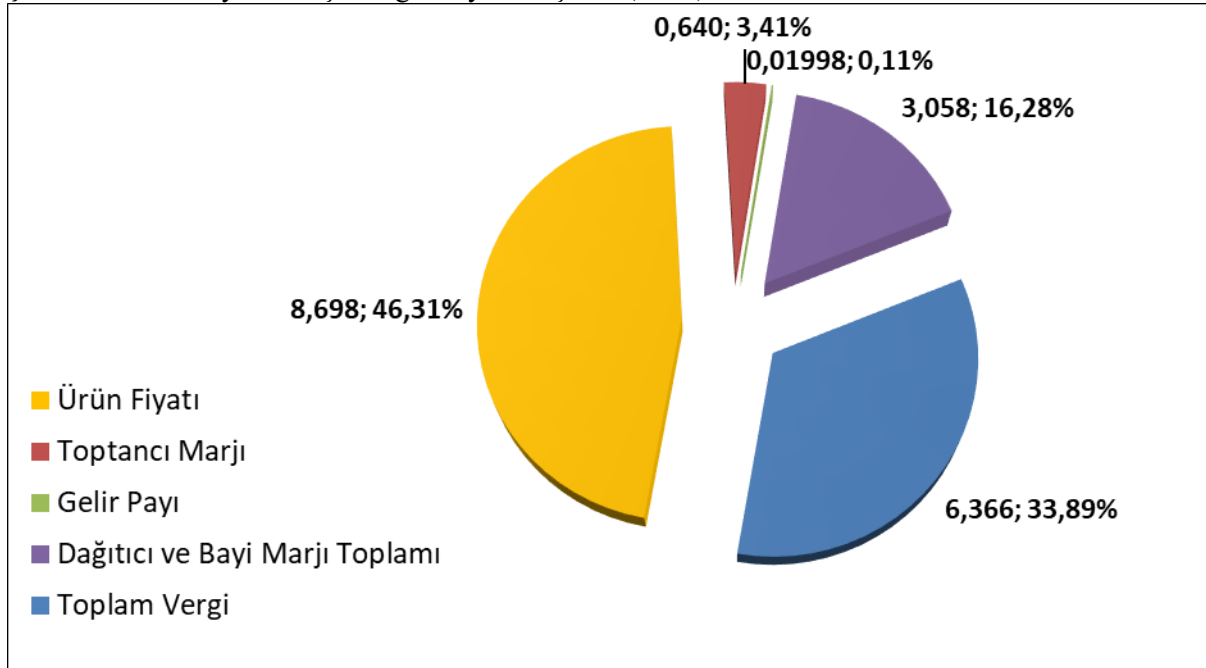
2. Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2023 Aralık	8,698	0,640	0,01998	3,058	6,366	18,782
2023 Kasım	8,699	0,639	0,01998	3,028	6,360	18,746
2023 Ekim	8,842	0,496	0,01998	2,959	6,346	18,664
2023 Eylül	8,222	0,534	0,01998	2,770	6,192	17,738
2023 Ağustos	7,044	0,624	0,01998	2,787	5,978	16,453
2023 Temmuz	5,251	0,646	0,01998	2,660	4,241	12,819
2023 Haziran	4,706	1,064	0,01998	2,511	2,669	10,970
2023 Mayıs	5,393	0,479	0,01998	2,272	2,644	10,808
2023 Nisan	5,475	0,577	0,01998	2,047	2,636	10,756
2023 Mart	6,968	0,469	0,01998	1,793	2,833	12,083
2023 Şubat	7,012	0,420	0,01998	1,742	2,830	12,024
2023 Ocak	6,041	0,476	0,01998	1,651	2,649	10,835

Şekil-9: Aralık Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Aralık ayında 18,782 TL/lt düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %34,00'lık kısmı vergilerden ve gelir payından, %46,31'lik kısmı ürün fiyatından, %19,69'luk kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Aralık ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6'da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Aralık Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Estonya	11,75	21,44	45,19
Letonya	12,42	22,46	44,68
Portekiz	14,45	26,11	44,67
Litvanya	11,40	19,97	42,92
Almanya	18,32	31,87	42,51
Hollanda	15,08	25,52	40,91
İtalya	14,05	22,83	38,47
Polonya	14,16	21,78	34,99
Türkiye	12,40	18,78	34,00
Macaristan	17,62	26,01	32,25
Slovenya	18,15	26,57	31,69
Çek Cumhuriyeti	14,10	20,44	31,03
Slovakya	15,53	22,37	30,58
Romanya	15,11	21,22	28,79
Fransa	22,20	31,03	28,45
İspanya	23,50	29,75	21,00
Hırvatistan	19,03	24,07	20,97
Lüksemburg	18,64	23,41	20,37
Bulgaristan	16,04	19,63	18,32
Belçika	19,05	23,05	17,36

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otogaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2023 yılı gelir payı 0,0199752 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otogaz) için	ÖTV 5,778 TL/kg	KDV oranı %20
-------------------	-----------------	---------------